

VIJESTI IZ KNJIŽNICA. KRONOLOGIJA DOGAĐAJA

KNJIŽNICA I ČITAONICA BELI MANASTIR 1991.-1997.

U nekadašnjoj općini Beli Manastir do 1991. godine Narodna knjižnica i čitaonica imala je status: općinske matične narodne knjižnice (prema popisu 1991. godine općina Beli Manastir imala je 54.265 stanovnika) i republičke matične knjižnice za mađarsku narodnost (8.956 stanovnika mađarske narodnosti). Knjižnica je bila u sastavu Narodnog sveučilišta "29. novembar" kao organizacijska jedinica i raspolagala s ukupnim fondom od 77.816 sv.knjiga i 10 naslova periodike. U svojoj mreži imala je 18 područnih ogranaka i 4 knjižne stanice s fondovima knjiga na hrvatskom i mađarskom jeziku. Ukupno je bilo zaposleno 5 djelatnika. Privremenom okupacijom Baranje sudbina Knjižnice Beli Manastir i njene mreže bila je neizvjesna. Većina djelatnika je prognana kao i veliki dio stanovništva. Funkcioniranje matične službe s knjižničnom mrežom i eventualne štete utvrdit će se tek pri povratku u Baranju.

KNJIŽNICA U UVJETIMA PROGONSTVA

1994. godine novim ustrojem općina za Baranju briga o Knjižnici i kulturnim potrebama pripala je Gradskom poglavarstvu grada Belog Manastira, također u uvjetima progonstva. Obvezu financiranja, po iskazanim potrebama, ima Osječko-baranjska županija, Ured za kulturu i informiranje. Fond knjiga je od listopada 1991. godine kupovala Gradska i sveučilišna knjižnica u Osijeku namjenskim sredstvima Ministarstva kulture i prosvjete RH. Izradom projekta za osnivanje Narodne knjižnice i čitaonice Beli Manastir u progonstvu s osiguranim pretpostavkama (fond, prostor, djelatnik, edukacija) potvrdila se mogućnost stavljanja u funkciju. Knjižnica je registrirana krajem 1994. godine u Trgovačkom sudu u Osijeku, a djelovanje započela u travnju 1995. godine. U uvjetima progonstva ostao je status i položaj Knjižnice kao knjižnice u sastavu: Gradsko sveučilište, Gradska knjižnica i čitaonica Beli Manastir. Osnovne

pretpostavke za početak djelovanja Knjižnice u uvjetima progonstva osigurala je:

- Gradska i sveučilišna knjižnica u Osijeku;
- Ministarstvo kulture RH;
- Županija Osječko-baranjska, Ured za kulturu i informiranje i
- Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Ured za nacionalne manjine.

Vrlo je značajno da je u uvjetima progonstva također započelo djelovanje središnje republičke matične knjižnice za mađarsku narodnost čiji status pripada Knjižnici Beli Manastir.

FOND:

Knjižni fond formira se:

- kupovinom namjenskim sredstvima Ministarstva kulture RH. Od listopada 1991. godine nabavu je vršila GISKO, a od travnja 1995. godine Gradska knjižnica i čitaonica Beli Manastir;
- poklonom prikupljenih knjiga od izdavača, knjižnica, pojedinaca u solidarnim akcijama. Privatni nakladnik MOSTA poklonila 399 knjiga, Grad Rijeka, Ured za kulturu 150 knjiga, Katarina Zrinski, Varaždin 30 knjiga, Hrvatska sveučilišna naklada Zagreb 83 knjige i mnogi drugi;
- kupovinom i poklonom knjiga na mađarskom jeziku.

U fondu se trenutno nalazi 3.800 sv.knjiga.

PROSTOR I OPREMA

Gradska knjižnica i čitaonica Beli Manastir koristi prostor u GISKO za uspješno izvršavanje zadataka na stručnoj obradbi postojeće građe i stvaranje osnovice za stručno djelovanje po povratku.

Kupljenje: 1 PC 486...
printer A3
modem

Komunikacijsku i reprografsku opremu Knjižnica koristi od GISKO. Prostorno proširivanje i kadrovsko ekipiranje u ovim uvjetima nije moguće.

STRUČNO DJELOVANJE

Za Gradsku knjižnicu i čitaonicu Beli Manastir trenutno rade 1 knjižničar, SSS i 1 voditelj za Matičnu službu knjižnica mađarske narodnosti, VSS. Pored poslova za svoju Knjižnicu (nabava, tehnička obradba sve vrste građe, inventarizacija, klasifikacija, signiranje) djelatnice su uključene i u poslove obradbe građe Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek.

Cilj projekta je osiguranje uvjeta za djelovanje Knjižnice po povratku u Beli Manastir u neizvjesnim uvjetima. Dosadašnje spoznaje upućuju na potrebu da Ministarstvo kulture RH, Razvojna matična služba u Osijeku, HBD i DBSiB hitno utemelje načelo za obnovu i razvoj Knjižnice i knjižnične mreže na području nekadašnje općine Beli Manastir. Prije povratka potrebno je, u skladu s novim Zakonom o knjižnicama ustrojiti Knjižnicu kao samostalnu ustanovu vodeći računa da budu zadovoljeni postojeći standardi za narodne knjižnice (kadrovi, prostor, oprema).

Činjenica je da smo jedina Knjižnica s područja hrvatskog Podunavlja koja je djelovala u progonstvu. Vraćamo se sa skoro svim naslovima izdavačke produkcije od 1991. dol997. godine i novom tehnologijom (kompjutorima). Ponosni smo što smo gradili dok su nam "drugi" rušili. Željela bih izraziti veliku zahvalnost ljudima bez kojih naša Knjižnica ne bi bila u funkciji:

GISKO, posebice njenom ravnatelju gosp. Dragutinu Katalencu, koji ima izraziti sluh za očuvanje i razvoj knjižničarstva, HBD, DBSiB, mr. Ljubici Radman, koja je sa svojim učenicima II. Gimnazije još u tijeku rata imala akciju prikupljanja knjiga za našu Knjižnicu, svim djelatnicima GISKO koji se i sami muče s nedovoljnim prostorom.

Jelena Vukelić